

RIEMUylioppilAAN PUHE UUSILLE YlioppilAILLE 3.6.2023

Hyvät uudet ylioppilaat, arvoisa rehtori, lukion väki ja koko juhlayleisö

Olen riemu ylioppilas Marit Oksanen os. Pehrsson. Valmistuin ylioppilaaksi tästä lukiosta v. 1973. Rakennus oli kylläkin eri.

On ollut mieluisaa muistella koulunkäyntiaikoja 50 vuoden takaa ja on hienoa olla täällä, vaikkakin lukiorakennus on eri, se vähän häiritsee muistelua.

"Oppikouluajoilta" (niin sitä nimitettiin ennen) on jäänyt useita mieleen painuneita tapahtumia, sattumuksia ja oppeja.

Ehkä hauskin oppi, joka on jäänyt mieleeni, on biologian tunnilta. Silloinen biologian opettaja Elvi Päivänsalo "Päikki" oli ajan hermolla ja antoi muistisäännöt tärkeille biologisille suureille: DNA=Daavid Niilo Aaltonen, RNA=Risto Niilo Aaltonen ja ATP=Akku Tosi Ponteva. Nämä muistisäännöt ovat muistissa vielä yli 50 vuoden takaa ja niin itse asiakin. Tämä oli vain yksi esimerkki monien vuosien muistoista.

Yhdessä muutamien riemu ylioppilaiden kanssa olemme palautelleet muistiin myös muita aikoja ja tapahtumia 50 vuoden takaa. Totesimme pian, että vanha sanonta pitää paikkansa: historia toistaa itseään.

Vuonna 1973 käytiin vielä raakaa ja pitkää sotaa Vietnamin. Se päättyi vasta 1975. Öljykriisi oli ovella ja energian säästämistä opeteltiin ja toteutettiin. Muutaman vuoden kuluttua Suomessa oli laaja sähkölakko. Mennessämme opiskelemaan meitä saatettiin varoittaa, että opiskelemme työttömiksi. Ympäristöhuoletkin alkoivat nostaa päätään. Irwin Goodman lauloi noina päivinä Lievestuoreen Liisasta. Moni teistä nuorista ylioppilaista ei varmaankaan muista Irwiniä. Hän oli melkoinen laulajapersoonallisuus 60-, 70- ja 80-luvulla. Hän lauloi Liisasta seuraavin sanoin:

"

*Kun Liisan saatoin kotiin, portilla mä suukon sain
Hän kuiskas' hiljaa: "Tehdas haiskoon, leipää tuo se vain"
Kun syksy riipoi lehdet puista, Liisan vihdoin nain
Ja viemäri astelimme usein rinnakkain
Me katsoimme likaojan juoksuun
Sen kuohuissa rakkaus soi
Sun hurmaavan hajuvetes' tuoksu"*

Kuulostanee kovin tutulta näinä päivinä.

Lievestuoreen sellutehdas meni melko pian konkurssiin, mutta lipeälampi säilyi pitkään.

Mutta mitään senkaltaista, mitä te olette kokeneet viime lähivuosina, me emme kohdanneet. Koronapandemian aikana te jouduitte olemaan etäopetuksessa ja karanteenissa. Kavereita ei voinut tavata ja elämä oli hyvin rajoitettua. On todella kunnioitettavaa, että te olette päässeet tänään juhlistettavaan päämäärään.

Opiskelu on ollut haastavaa ja yksinäistä, ja tämä on varmaan osaltaan vaikuttanut myös siihen, että suomalaisilla nuorilla on runsaasti mielenterveysongelmia.

Nyt olette kuitenkin saaneet yhden etapin elämässänne hoidettua ja tästä nyt lähdette hakemaan paikkaanne elämässä. Opiskelupaikkaa, työtä, yms. vaihtoehtoja miettiessänne olette aivan erilaisessa yhteiskunnallisessa tilanteessa kuin me olimme. Vaikka meillä olikin silloin 50-vuotta sitten samankaltaisia tapahtumia kuin nyt, niin Suomessa elettiin tuolloin kuitenkin varsin erilaisessa yhteiskunnallisessa ympäristössä: Vuonna 1973 Suomi oli vielä pitkään Neuvostoliiton kanssa YYA-sopimuksessa ja Urho Kekkonen oli vielä useita vuosia presidenttinä. Meidän elinaikanamme oli ollut tuskin muita presidenttejä...mitä nyt Paasikivi muutaman vuoden. Ammattikorkeakouluja ei ollut vielä olemassakaan.

Nyt olemme NATO-kansalaisia ja yritämme asettua siihen. Opiskelumahdollisuuksia on tullut lisää. Ammatit ovat muuttuneet ja uusia vaihtoehtoja on tullut teidän mahdollisuuspalettiin...toisaalta jotkut ammatit ovat kylläkin hävinneet. Mitä tämä erilaisuus merkitsee teidän tekemisissä ja valinnoissa? Ehkäpä ei paljon mitään...epävarmuus tulevaisuudesta vallitsi 50 vuotta sitten ja niin se vallitsee nytkin.

Minkälaisia valintoja te teettekin elämässänne, tehkää ne päättäväisin ja rauhallisien mielin. Luottakaa itseenne ja taitoihinne. Älkää jääkö ongelmien kanssa yksin.

Minäkin evästän teitä presidentillisiin sanoin (Niinistön puheen päätössanat valtiopäivien avajaisissa 13.4.2023):

"Tulette nimittäin tulevina vuosina olemaan työssänne kovilla. Rohkaisen teitä pitämään huolta itsestänne, sekä henkisestä että fyysisestä jaksamisestanne. Vaikkapa vanhan sanonnan "ylös, ulos ja lenkille" muodossa. Eikä varmaan olisi

pahitteeksi levittää liikunnan tärkeyden sanomaa laajemminkin sinne kotikentille.”

Vaikka puhe pidettiin kansanedustajille, sen sanoma sopii aivan hyvin teillekin. Yrittäkää te katkaista tuo nuorten ihmisten henkisen pahoinvoinnin kierre ja olkaa onnellisia elämässänne, mitä sitten päätättekin tehdä! Onnea tänään ja onnea tulevaisuudellenne!

Marit Oksanen yo 1973